

o niž tu jde. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde o náhradu škody, vzešlé komitentovi z nepořádného splnění smlouvy a proto jest dovolatelka na omylu, míníc, že v pochybnosti pokládati nutno podle Šu 1296 obč. zák. za to, že nemá viny na škodě; pro tento případ platí naopak předpis Šu 1298 obč. zák., podle něhož by musila žalovaná dokázati, že bez své viny nemohla smluvní povinnosti dostáti. V tom směru vyvodil však odvolací soud ze zjištěných skutečností správný závěr, že se žalované nepodařilo dokázati nedostatek vlastní viny, ani nějakou, třeba jen částečnou vinu žalobcovu. Žalobce nebyl povinen žalovanou banku upomínati, třebaže jiný jeho úpis, toutéž bankou provedený, již dávno byl vyřízen, neboť přisvědčiti dlužno úsudku odvolacího soudu, že se žalobce mohl domnívati, že s ohledem na značnou výši úpisu bude provedení vyžadovati delší lhůty a že se mohl spolehnouti, že banka, která byla upisovnou a jejímž byl klientem, provede vše, čeho ke konversi, zejména také po stránce bankovní-technické, bude třeba a že ho podle Šu 6 (1) vládn. nař. o provedení vyrozumí (§ 1299 obč. zák.). Nedostatkem pobídek a upozornění nepřesunula se vina banky na komitenta a nebyla přerušena příčinná souvislost mezi nedokonalým splněním smlouvy a škodou, pročež právní byla žalovaná odsouzena k plné náhradě škody.

Čís. 4669.

#### **Pozemková reforma.**

Dle kterých předpisů zákonných jest posuzovati žádost o obnovu vnuceného pachtu.

Vnucený pacht podle Šu 63 přidělového zákona má býti pouze opatřením prozatímním a to až do provedení a skončení pozemkové reformy v tom kterém kraji. Byla-li pozemková reforma skončena (zabraný statek ze záboru propuštěn), může dáti vlastník výpověď, ovšem šestiměsíční. Mimosoudní výpověď, jež sice dle záhlaví dána na šest měsíců, dle výpočtu lhůty však na dobu kratší, jest k námitce vypovídaných zrušiti.

(Rozh. ze dne 10. února 1925, Rv II 8/25.)

Žalovaní měli od roku 1921 ve vnuceném pachtu pozemky, náležející žalobci. Dne 4. října 1924 oznámili žalobci, že si pozemky podrží nadále v pachtu ve smyslu zákona ze dne 30. září 1924, čís. 204 sb. z. a n., načež jim dal žalobce dne 8. října 1924 z pachtu mimosoudní výpověď. Žalovaní namítli proti výpovědi, že nemá předepsaných náležitostí, že není šestiměsíční a že jim přísluší nárok podle zákona ze dne 30. září 1924, čís. 204 sb. z. a n. a navrhli, by výpověď byla zrušena. Procesní soud první stolice výpověď zrušil, maje za to, že jest tu použití předpisů o obnově drobných zemědělských pachtů. Odvolací soud rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

## D ů v o d y:

Nižší stolice zásadně chybují, posuzující případ dle předpisů zákonů ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n., ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n. a ze dne 30. září 1924, čís. 204 sb. z. a n., kdežto případ, protože jde o vnucený pacht dle Šu 63 přidělového zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n., dlužno posuzovati zřejmě jen dle tohoto Šu a pak zákona ze dne 13. července 1922, čís. 214 sb. z. a n. o obnově dobrovolných drobných pachtů ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n., z čehož nejlépe zřejmo, že pacht, původně dobrovolný, a onen vnucený pacht jsou dvě různé materie, s nimiž zákon také různě nakládá, že tedy tento zákon současně vydaný ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n. a důsledkem toho ani zákony ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n. a ze dne 30. září 1924, čís. 204 sb. z. a n., jichž tu nižší stolice užily, se na tyto vnucené pachty Šu 63 příd. zák. nevztahují. Že tomu tak, plyne očitě také z toho, že zákon o obnově vnucených pachtů čís. 214/1922 nejen dřívější zákon o obnově pachtů, původně dobrovolných, čís. 313/1921 vůbec necituje, ačkoliv, kdyby podle něho řízeno býti mělo, odvolati by se naň musil, nýbrž také docela jiné zařízení má: kdežto totiž při původně dobrovolných pachtech musí pachtýř propachtovateli do určité lhůty oznámiti, že pozemek i na dále v pachtu podrží, načež propachtovatel může proti tomu námitky u soudu podati, obnovuje se vnucený pacht Šu 63 příd. zák. již mocí zákona samého, aniž by pachtýř co vlastníku oznámiti musil, a jen, nechce-li ho na dále podržeti, může to docíliti jen tím, že o tom do jisté lhůty oznámení učiní. Jestliže tedy žalovaní v námitkách tvrdí, že od roku 1921 mají spornou půdu v pachtu vnuceném, že dne 4. října 1924 oznámili žalobci, že si ji podrží na dále v pachtu až včetně do 1926, učinili něco, co nemá právně pražádného významu, nýbrž rozhodným je tu jen ustanovení Šu 1 zák. ze dne 13. července 1922, čís. 214 sb. z. a n., že takový vnucený pacht Šu 63 příd. zák., uzavřený na dobu kratší šesti let, obnovuje se na další dobu až do úhrnné pachtovní doby šesti let i proti vůli propachtovatele. Dle toho měli by pachtýři již ze zákona právo na pokračování ve vnuceném pachtu až do konce pachtovního roku 1926, a jest jen otázka, zda vlastník byl oprávněn dáti jim šestiměsíční výpověď, kterou jim na ono oznámení o prodloužení dal, či zda předpis cit. Šu 1 zákona čís. 214/22, že se pacht prodlužuje ipso jure až do úhrnné doby 6 let, jest předpisem absolutním, žádné výjimky a žádného omezení nepřipouštějícím, nebo zda a za jakých podmínek zrušení pachtu se připouští. K tomu cíli třeba si uvědomiti úmysl zákonodárcův, jakým při stanovení vnuceného pachtu byl veden. § 63 příd. zák. praví, že, jestliže převzetí a přiděl půdy v místech, kde jest po ní zvláštní naléhavá poptávka, vyžádá si delší doby, může pozemkový úřad naříditi vnucený pacht (odst. 1), při čemž pachtovní doba smí býti nejvýše (»nejdéle«) jen šestiletá, pozemkový úřad může ale tuto půdu přiděliti jinak (do vlastnictví) ještě před dojitím vnuceného pachtu (odst. 3), a nazývají se ustanovení o vnuceném pachtu přímo přechodnými (nápis a odst. 6 a 7). Již z toho jde, že vnucený

pacht má býti opatřením pouze prozatímním, platným toliko do provedení pozemkové reformy na tom kterém velkostatku a nemá jíti za jeho časové meze. To velmi jadrně vyslovuje důvodová zpráva tisk 2238 z roku 1920 strana 2 sloupec první a strana 4 sloupec druhý IV., kde se vychází z myšlenky, že t. zv. hlad po půdě v tom kterém kraji panující bude nasycen přidělem, ale do té, než se tak stane, t. j. než pozemková reforma tam provedena bude, má býti ukojen tímto přechodným opatřením zatímního pachtu. Dle toho tedy oprávněnost vnuceného pachtu pomíjí a končí skončením přidělového řízení, o němž zákonodárce předpokládá, že hlad po půdě naprosto a definitivně zdolá, že každý, komu se půdy chce, opatří si ji v přidělovém řízení. Podobně i zákony ze dne 9. dubna 1920, čís. 254, ze dne 1. dubna 1921, čís. 154 a ze dne 21. dubna 1921, čís. 171 mluví o tomto pachtu jako prozatímním nebo přechodným. Konečně sám zákon čís. 214/22 v §u 3 (2) stanoví, že, nechce-li pachtýř pozemek podržeti, je propachtovatel povinen propachtovati jej na dobu zákonné obnovy osobě jiné, kterou mu určí pozemkový úřad, z čehož plyne, že se předpokládá, že operace pozemkové reformy nejsou ještě skončeny a že půda posud záboru podléhá, neboť půdu svobodnou nemohl by majitel býti nucen propachtovávat, toho zákon nikde nenařídil. Také důvodová zpráva k tomuto zákonu praví, že šlo při §u 63 náhr. zák. o to, zjednati tímto nouzovým opatřením drobným zemědělským vrstvám možnost, získati pro svou obživu »ihned«, t. j. před provedením reformy, aspoň část půdy zabrané. Že tedy zákon institut vnuceného pachtu stvořil se zřejmým úmyslem, by existoval jen až do provedení a skončení pozemkové reformy, jest jisto. Ale dle povahy věci nemůže pro ten který kraj býti rozhodno, kdy pozemková reforma bude skončena vůbec, v celé říši, ve všech oblastech, nýbrž jen, kdy skončena byla v něm, lokálně, na tom kterém velkém majetku pozemkovém. A tu žalobce předložil výnos obvodové úřadovny v Olomouci ze dne 2. října 1924, dle něhož pozemková reforma na jeho velkostatku D. jest již provedena a že sporná půda byla majiteli dle §u 11 záb. zák. a §u 20 příd. zák. ze záboru propuštěna, a rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 6. června 1924, kde toto propuštění se dokumentuje. Pravost těchto dokumentů žalovaní uznali a správnost jejich nepopřeli. Je-li však sporná půda ze záboru propuštěna, chybí nejpřednější podmínka vnuceného pachtu, by to totiž byla půda zabraná (§ 63 (1) příd. zák.). I byla by otázka, zdali nezaniká pacht pominutím záboru sám sebou. Avšak tuto otázku řešiti netřeba, ježto žalobce dal výpověď, a jde tedy jen o to, zdali výpověď je ve všem po právu. Tuto otázku dlužno však zodpověděti záporně. Výpověď tato spadá pod § 560 čís. 3 c. ř. s., jenž pro pachtu, není-li nic jiného umluveno (čís. 1) ani zvláštními předpisy nařízeno (čís. 2), předpisuje šestiměsíční lhůtu výpovědní. Žalobce dal sice dopisem ze dne 8. října 1924 šestiměsíční výpověď a to tak, že lhůta počíná dnem 10. října (1924) a končí dnem 10. března 1925, do té doby že musí pachtýři půdu odevzdati. To však je pětíměsíční lhůta a tedy nezákonná. Právem tedy pachtýři podali tuto námitku. Výpověď tvoří exekuční titul (§§ 565, 566 c. ř. s.) a kdyby byli námitku nepodali, byli

by musili nezákonnou pětíměsíční lhůtu zachovati. Než i kdyby se za to mělo, že výpověď vytyká výslovně lhůtu šestíměsíční a že je to tedy jen chyba početní, jak žalobce tomu chce, nelze ji přece z výpovědi odstraniti, protože rozsudek může se vysloviti jen o tom, zda výpověď po právu trvá či se zrušuje, nemůže ji však opravovati (§ 572 c. ř. s.). Kdyby rozsudek ustanovil takovou lhůtu dvojakou, navzájem sobě odporující, byl by zmatečným dle Šu 477 čís. 9 c. ř. s., a je tedy při nejmenším zmatečnou i výpověď, která rovněž má účel tvořiti exekuční titul, jenž však nesmí býti neurčitým, dvojsmyslným (§ 7 ex. ř.). Kdyby byl žalobce podal výpověď soudně, byl by soudce nařídil po rozumu Šu 562 odstavec třetí c. ř. s. opravu dle §§ 84, 85 c. ř. s., když však uznal za vhodné dáti výpověď mimosoudní, nebyla oprava možná, nýbrž mohla býti dána, jakmile se chyba postřehla, jen výpověď nová, správná.

### Čís. 4670.

Vlastník nemůže zříditi pozemkovou služebnost k pozemku, jehož nabytí ze zabraného majetku se svolením Státního pozemkového úřadu obmezeným výhradou dle Šu 19 (2), 21 (2) a 24 přídělového zákona. Zavázal-li se vlastník ku zřízení služebnosti již před oním obmezením, jest v obmezení tom spatřovati náhodu ve smyslu Šu 1447 obč. zák.

(Rozh. ze dne 10. února 1925, Rv II 41/25.)

Úmluvou ze dne 18. března 1920 zavázal se žalovaný žalobcům zříditi na věčné časy služebnost jízdy po pozemku, jehož měl nabýti od velkostatku, podrobeného záborovému zákonu. Státní pozemkový úřad svolil k tomu, by pozemek byl přenechán žalovanému, avšak pod podmínkou, že k dalšímu zcizení jest žalovanému třeba svolení Státního pozemkového úřadu, a s výhradou práv dle §§ 19, 21 a 24 zák. přídělového. Žalobě, domáhající se na žalovaném splnění úmluvy ze dne 18. března 1920 procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

### Důvody:

Ve příčině parcely čís. kat. 14/2 je rozhodujícím, že si Státní úřad pozemkový ve schvalovací doložce smlouvy ze dne 22. května 1920 vyhradil jemu podle §§ 19 (2), 21 (2) a 24 zákona o přidělení půdy příslušející právo také ohledně řečené parcely. Dovolatelé míní, že toto obmezení vlastnického práva žalovaného ku parc. čís. kat. 14/2 nepřekáží jejímu zatížení spornou služebností, že proto splnění této služebnosti je možným, a to zajisté alespoň v nynější době, kdy ještě nenastal případ Šu 24 přídělového zákona. Dovolatelé míní, že kdyby tento případ přece jenom někdy měl nastati, tedy že by služebnost potom byla bezúčinnou, nemůže to býti na překážku knihovnímu zřízení sporné služebnosti, jelikož v předpisu Šu 24 cit. zák. není obsažen nějaký zákaz zatížení. Na